

A holló

Edgar Allan Poe

*Egyszer régen, éjjél táján, hogy töprengtem bágyadt-báván
Egy porlepte fura-ferde tudományos tételén,
Majd elnyomott már az álom, mikor hallok, künn a záron,
Künn a külső ajtózáron zörgő nesz kél kétesen.
„Késő vendég”, — így gondoltam — „az zörget ily kétesen,
Az lehet, más senki sem.”*

*Ködbefuló Télhavába' történt, jól emlékszem rája,
És a hűnyő tűznek árnya vibrált még a szőnyegen.
Kívántam: bár reggel volna, nem találva bánatomra
E nem szűnő fájdalomra, semmi vigaszt könyvemem,
Bánatomra, melynek oka: holt Lenórá, kedvesem, —
Ott lenn: Nincs már neve sem!*

*És a tompa, méla bánat, függönyön, hogy szerteáradt,
Rémületbe ejté fáradt szívem, mint még sohasem.
Mintha megszűnt volna verni, csak ezt tudtam ismételni:
„Valaki meg akar lepni, az zörget oly hevesen;
Az lehet, más senki sem.”*

*Bátorságom összeszedve szóltam reszkető-remegve:
„Bárki légy, a szent egekre kérlek, bocsáss meg nekem,
De én már oly álmos voltam, kopogásod nem hallottam,
S te oly enyhén, halkán, holtan zörgettél a reteszen.”
Erre fölrántom az ajtót, s hogy kitárul hevesen: —
Künn sötét, — más semmi sem.*

*Álltam ott remegve, félve, bámulva ki a sötétbe,
Bódult, kábult lázban égve, mint ember még sohasem.
A nesz, mintha elhalt volna, én suttogtam csak: „Lenóra!”
És visszhang felelt a szóra, halkán, súgva csendesen; —
A visszhang is ezt az egy szót súgta vissza csendesen; —
Ez történt, — más semmi sem.*

Visszatérve a szobámba, egész lelkem föl volt rázva,
Mikor gyors egymásutánba' megint zörrent csendesen.
„Biztos”, — gonjoltam magamban — „vaimi az ablakban van.
Hadd lássuk hát’ — így haurartam — „hadd lássuk hát, hogy milyen?
Rogton foljedem a fűköt, nyugodj, teotlyult szívem.”
Zúg a szel, — más semmi sem!

Fölrántom az ablak szárnyát s rajta, vadul verve szárnyát,
Egy ven holló, mint a granát, zúg be, bűg be hevesen,
Félelmet rajt’ mit se láttam, hogy bent termett a szobában,
Nyugogatán es szinte bátran odaroppent sebesen
Pallas szobrára, mely ajtom fölött trónol csendesen.
Egy nolló — más semmi sem.

S e zord, borús, ében állat súlyos, komor méltósága
Bánatomat mosolygásra változta hirtelen:
„Meg vagy ugyan jól tepázva, megsem lenetsz éppen gyáva,
Ej partjaról ueszálva, osi holló, kedvesem,
Ugyan mondd meg: hogy neveznek a Stryx partján, kedvesem?”
Szólt a nolló: „Sohasem.”

Meglepődtem, hogy a léha, ütött-kopott bús próféta
Bár értelme keves, neha beszél megis rendesen.
Hiszem, ritka ember lajott, bár bejarta a világot,
Ennyi merész méltóságot, szólni így értelmesen,
Bár madár, más ilyen barmot azt károgni csendesen:
Hogy a neve: Sohasem.

Am a holló ül magában, fenn a szobron zord magányban,
Mintha lelkét egy szavában adta vón’ ki teljesen.
Es vár percekre keresztül, mozdulatlan, meg se rezdül,
Míg belőlem regen titkolt bánat ömlik csendesen:
„Más is elment, ez is elhagy, mint a remeny, csendesen” —
Szólt a holló: „Sohasem!”

Szívembe szúrt e komor hang, meredtem a csöndbe hosszan
Csak betanult mondókát mond e szajkó, kétsegtelen.
Talán egykori gazdája tanította regen rája,
Akit botaogialansága úzve-úzott szüntelen,
Míg végül belefásulva ismételte szüntelen:
„Nem lesz vege sohasem.”

A madár zord komolysága készítetett új mosolygásra,
S egy karszékhez botorkálva odatoltam hevesen.
A madárral szembe ültem, s a bársonyon hátradültem
Képeletbe elmerülten azon törtem a fejem:
Mit jelent e komoly, komor, kóbor holló odafenn?
Mért károgja: „Sohasem”?

Így ültem elálmódózva, a madárhoz szót se szólva,
Lelkemben motozott folyton a rámtűző rémes szem.
Dermedien csak egyre ültem, a karszékben megkövültem
Es a lámpafény körülmémben imbolygott szeszélyesen,
Rásuhant a székre, melyen egykor Ő ült: Kedvesem.
Ah! — nem ül már sohasem.

Egyszerre, mintha a légben száz szeráf fürödne fényben,
S drágamivű ércedényben égne mirrha édesen.
„Roncs”, — ujjong bennem a lélek — „íme Isten megsegített.
Angyalait küldte néked, enyhíteni sziveden,
A feledés balzsamától enyhülés lesz sziveden.”
Szólt a holló. „Sohasem.”

„Jós!” — könnyөгött szóm feléje — „mond meg az Isten nevére,
Kísértő, nagy vihar vérsze úzött be az éjjelen:
Mondd meg e szörnyű szobában, gyötremnek gyászlakában,
Van-e balzsam Gileádban, enyhül-e még a sebem:
Látom-e még viszont egykor elköltözött kedvesem?”

Szólt a holló: „Sohasem.”

„Jós!” — ismétellem feléje — „kérlek az Isten nevére,
A fölöttünk kéklő égre mond meg nékem kegyesen:
Lát-e még a kedves engem, ki fönn van a messze mennyben,
Fönn, a kéklő végtelenben, holt Lenórárn, kedvesem; —
Szűz, sugáros, szép leánykám, rég elhalt szerelmesem?”

Szólt a holló: „Sohasem.”

„Pusztulj tőlem, pokol sarja!” — kiáltottam rárohanva
Pusztulj rögtön, az Éj partja vár reád már odalenn!
Vidd magaddal károgásod, ezt a szörnyű, súlyos átkot,
Melyet balga, botor, álnok nyelved hadar szüntelen;
Húzd ki karmodat szívemből, ne hagyj itt egy tollad sem!”

Szólt a holló: „Sohasem.”

És a holló meg se moccan, ül nyugodtan, csak nyugodtan,
Pallas sápadt szobráról le úgy mered rám rémesen.
Egész baljós, gyászos lény, mint egy Démon tüneménye, —
Árnyékát a lámpa fénye rajzolta le élesen,
S lelkem ettől az árnyéktól, mely imbolyog kétesen:
Nem menekül sohasem!

(Vajdasági Magyar Írók Almanachja)

Szabó János fordítása

